

Υπόθεση C-205/21

Σύνοψη αιτήσεως προδικαστικής απόφασης κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

31 Μαρτίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Spetsializiran nakazatelen sad (Βουλγαρία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

31 Μαρτίου 2021

Αιτούσα:

Ministerstvo na vatreshnite raboti, Glavna direktsia za borba s organiziranata prestapnost (Υπουργείο Εσωτερικών, Γενική Διεύθυνση για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος)

Κατηγορούμενη:

B. C.

Αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης

Υποχρεωτική καταγραφή σε εγκληματολογικά αρχεία δεδομένων προσώπων που κατηγορούνται για αυτεπαγγέλτως διωκόμενο εκ προθέσεως τελεσθέν ποινικό αδίκημα, ή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων τους

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης

Η αίτηση προδικαστικής απόφασης υποβάλλεται δυνάμει του άρθρου 267, παράγραφος 1, στοιχείο β', ΣΛΕΕ.

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Μπορεί να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680 έχει μεταφερθεί εγκύτως στο εθνικό δίκαιο, ήτοι στο άρθρο 25, παράγραφος 3, και στο άρθρο 25a του Zakon za ministerstvo na vatreshnite raboti (νόμου περί του

Υπουργείου Εσωτερικών), μέσω της παραπομπής στην παρόμοια διάταξη του άρθρου 9 του κανονισμού 2016/679;

2. Πληρούται η απαίτηση που απορρέει από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 10, στοιχείο α', της οδηγίας 2016/680 και των άρθρων 52, 3 και 8 του Χάρτη, κατά την οποία ο περιορισμός της ακεραιότητας του προσώπου και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο, όταν υπάρχουν αντιφατικές εθνικές διατάξεις όσον αφορά το επιτρεπτό της επεξεργασίας γενετικών και βιομετρικών δεδομένων για τους σκοπούς της αστυνομικής καταγραφής;

3. Συνάδει με το άρθρο 6, στοιχείο α', της οδηγίας 2016/680, σε συνδυασμό με το άρθρο 48 του Χάρτη, εθνικός νόμος, ήτοι το άρθρο 68, παράγραφος 4, του Zakon za ministerstvo na vnatreshnite raboti (νόμου περί του Υπουργείου Εσωτερικών), ο οποίος προβλέπει ότι, σε περίπτωση που ο κατηγορούμενος για αυτεπαγγέλτως διωκόμενο εκ προθέσεως τελεσθέν ποινικό αδίκημα αρνείται να συνεργαστεί οικειοθελώς στη συλλογή προσωπικών δεδομένων (λήψη φωτογραφιών, δακτυλικού αποτυπώματος και δείγματος για τη δημιουργία προφίλ DNA), το δικαστήριο οφείλει να διατάξει την υποχρεωτική συλλογή των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, χωρίς να μπορεί να εκτιμήσει αν υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστευτεί ότι το πρόσωπο αυτό έχει τελέσει το ποινικό αδίκημα για το οποίο κατηγορείται;

4. Συνάδει με το άρθρο 10, με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχεία α' και γ', καθώς και με το άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2016/680, ο εθνικός νόμος, ήτοι το άρθρο 68, παράγραφοι 1-3, του Zakon za ministerstvo na vnatreshnite raboti (νόμου περί του Υπουργείου Εσωτερικών), που προβλέπει ως γενικό κανόνα τη λήψη φωτογραφιών, δακτυλικού αποτυπώματος και δείγματος για τη δημιουργία προφίλ DNA για όλα τα πρόσωπα που κατηγορούνται για αυτεπαγγέλτως διωκόμενο εκ προθέσεως τελεσθέν ποινικό αδίκημα;

Νομοθεσία και νομολογία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2016, L 202, σ. 389) (στο εξής: Χάρτης).

Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 2016/679)

Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των

δεδομένων αυτών, και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ 2016, L 119, σ. 89) (στο εξής: οδηγία 2016/680)

Εθνική νομοθεσία

Nakazatelen kodeks (ποινικός κώδικας, στο εξής: NK)·

Nakazatelno-protsesualen kodeks (κώδικας ποινικής δικονομίας, στο εξής: NPK)·

Zakon za Ministerstvo na vntreshnite raboti (νόμος περί του Υπουργείου Εσωτερικών, στο εξής: ZMVR)·

Zakon za balgarskite lichni dokumenti (νόμος περί των βουλγαρικών εγγράφων ταυτότητας, στο εξής: ZBLD)·

Zakon za zashtita na lichnite danni (νόμος περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στο εξής: ZZLD)·

Naredba za reda za izvarshvane i snemane na politseyska registratsia (Κανονισμός περί ρυθμίσεως του τρόπου διενέργειας της αστυνομικής καταγραφής, στο εξής: NRISPR).

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας

- 1 Στις 24 Μαρτίου 2021, ο αναπληρωτής διευθυντής της Γενικής Διευθύνσεως για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος υπέβαλε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου αίτηση δυνάμει του άρθρου 68, παράγραφος 5, του ZMVR και του άρθρου 11, παράγραφος 4, του NRISPR. Η αίτηση αυτή είχε ως αντικείμενο την υποχρεωτική διενέργεια αστυνομικής καταγραφής εις βάρος της κατηγορουμένης B.C.
- 2 Σε εξέλιξη βρίσκεται ποινική διαδικασία με αντικείμενο την αποφυγή, από δύο εμπορικές εταιρίες, της εκκαθαρίσεως και της εξοφλήσεως φορολογικών οφειλών βάσει του Zakon za danaka varhu dobavenata stoynost (νόμου περί του φόρου προστιθέμενης αξίας), που αποτελεί ποινικό αδίκημα κατά το άρθρο 255 NK.
- 3 Την 1η Μαρτίου 2021 εκδόθηκε πράξη [της αρμόδιας για την έρευνα αρχής] με την οποία απαγγέλθηκαν επισήμως κατηγορίες κατά της B.C. Της προσάπτεται συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση από κοινού με άλλα τρία πρόσωπα, τα οποία, έχοντας σκοπό προσπορισμού στους εαυτούς τους περιουσιακού οφέλους, έθεσαν ως στόχο την από κοινού διάπραξη στην ημεδαπή πράξεων τιμωρούμενων κατά το άρθρο 255 του NK, όπερ εμπίπτει στο στο άρθρο 321, παράγραφος 3, δεύτερη περίπτωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 321, παράγραφος 2, του NK. Η πράξη αυτή περιήλθε σε γνώση της στις 15 Μαρτίου 2021. Η B.C. υπερασπίστηκε μόνη της τον εαυτό της και δεν εκπροσωπήθηκε από δικηγόρο.

- 4 Αμέσως μετά την απαγγελία της επίσημης κατηγορίας, της ζητήθηκε να συνεργαστεί στη διεξαγωγή αστυνομικής καταγραφής, δηλαδή στη λήψη δακτυλικού αποτυπώματος, φωτογραφιών και δείγματος για τη δημιουργία προφίλ DNA. Αφού αρνήθηκε να συμπράξει, συμπλήρωσε την ίδια ημέρα, στις 15 Μαρτίου 2021, έντυπο υπό τη μορφή δηλώσεως στην οποία ανέφερε ότι είχε ενημερωθεί για την ύπαρξη νομικής βάσεως για την αστυνομική καταγραφή δεδομένων της δυνάμει του ZMVR. Με αυτή δήλωνε επισήμως ότι δεν συμφωνούσε με τη λήψη δακτυλικού αποτυπώματος, φωτογραφιών και δειγμάτων για τη δημιουργία προφίλ DNA. Δεν ανέφερε τους λόγους της αρνήσεώς της.
- 5 Η αστυνομική αρχή δεν προέβη στην αστυνομική καταγραφή, αλλά προσέφυγε στο αιτούν δικαστήριο.
- 6 Στην αίτηση γίνεται αναφορά στην εκκρεμούσα ποινική διαδικασία· υποστηρίζεται ότι υπάρχουν επαρκείς αποδείξεις για την ενοχή των κατηγορουμένων, συμπεριλαμβανομένης της B.C.: αναφέρεται ότι αυτή κατηγορείται επισήμως για διάπραξη του ποινικού αδικήματος του άρθρου 321, παράγραφος 3, δεύτερη περίπτωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 321, παράγραφος 2, του NK· γίνεται μνεία ότι αρνήθηκε να συγκατατεθεί στη λήψη δακτυλικού αποτυπώματος, φωτογραφιών και δείγματος για τη δημιουργία προφίλ DNA· αναφέρονται οι νομοθετικές διατάξεις (άρθρο 68, παράγραφος 1, του ZMVR και άρθρο 11, παράγραφος 4, του NPISPR): ζητείται η υποχρεωτική διεξαγωγή των πράξεων αυτών (λήψη δακτυλικού αποτυπώματος, φωτογραφιών και δείγματος για τη δημιουργία προφίλ DNA) εις βάρος της B.C.
- 7 Η αίτηση αυτή συνοδεύεται από τα ακόλουθα έγγραφα: φωτοαντίγραφο της πράξεως απαγγελίας επίσημης κατηγορίας κατά της B.C. και φωτοαντίγραφο της δηλώσεως με την οποία η B.C. αρνήθηκε να παράσχει τη συγκατάθεση της στη λήψη δακτυλικού αποτυπώματος, φωτογραφιών και δείγματος για τη δημιουργία προφίλ DNA. Τα λοιπά έγγραφα που περιέχονται στη δικογραφία δεν κοινοποιήθηκαν στο αιτούν δικαστήριο.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασης περί παραπομπής

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 8 Το πρώτο ερώτημα υποβάλλεται προκειμένου να καθοριστεί αν ο τρόπος με τον οποίο είναι διατυπωμένη η εθνική νομοθεσία μπορεί να οδηγήσει, σύμφωνα με τα κριτήρια του δικαίου της Ένωσης, στο συμπέρασμα ότι ο εθνικός νόμος επιτρέπει, κατ' αρχήν, την επεξεργασία γενετικών και βιομετρικών δεδομένων για αστυνομικούς σκοπούς. Οι αμφιβολίες αυτές οφείλονται στην επιλογή που έκανε ο εθνικός νομοθέτης στο άρθρο 25, παράγραφος 3, και στο άρθρο 25a του ZMVR, να αναφερθεί στον κανονισμό 2016/679 και όχι στην οδηγία 2016/680.
- 9 Σύμφωνα με το άρθρο του 2, παράγραφος 2, στοιχείο δ', ο κανονισμός 2016/679 δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που

πραγματοποιείται από τις αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερευνήσεως, της ανιχνεύσεως ή της διώξεως ποινικών αδικημάτων.

- 10 Σκοπός της οδηγίας 2016/680, κατά το άρθρο της 1, παράγραφος 1, είναι η θέσπιση διατάξεων για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερευνήσεως, της ανιχνεύσεως ή της διώξεως ποινικών αδικημάτων. Επομένως, με τα άρθρα 25, παράγραφος 3, και 25a του ZMVR έπρεπε να έχει μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο όχι ο κανονισμός 2016/679, αλλά η οδηγία 2016/680.
- 11 Ομοίως, το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 2016/679 απαγορεύει ρητώς την επεξεργασία γενετικών και βιομετρικών δεδομένων με σκοπό την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση φυσικού προσώπου και η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού προβλέπει ορισμένες εξαιρέσεις, η δε καταπολέμηση της εγκληματικότητας δεν εμπίπτει στις εξαιρέσεις αυτές (ρητώς ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο δ', ότι ο κανονισμός δεν έχει εφαρμογή στο πεδίο αυτό).
- 12 Το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680 επιτρέπει ρητώς την επεξεργασία γενετικών και βιομετρικών δεδομένων όταν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις.
- 13 Στο μέτρο που σκοπός των άρθρων 25, παράγραφος 3, και 25a του ZMVR είναι να επιτραπεί και όχι να απαγορευτεί η επεξεργασία των δεδομένων αυτών, ενισχύεται το συμπέρασμα ότι η οδηγία 2016/680, και όχι ο κανονισμός 2016/679, είναι η νομοθετική πράξη που θα έπρεπε να μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο με το άρθρο 25, παράγραφος 3, και το άρθρο 25a του ZMVR.
- 14 Σύμφωνα με το άρθρο 25a του ZMVR, η επεξεργασία των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων επιτρέπεται μόνον εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 9 του κανονισμού 2016/679 ή του άρθρου 51 ZZLD.
- 15 Συγχρόνως, το σύνολο του κανονισμού δεν έχει εφαρμογή στις ποινικές διώξεις, βλ. άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο δ'. Ανεξαρτήτως αυτού, το άρθρο 9 του κανονισμού απαγορεύει ρητώς την επεξεργασία γενετικών και βιομετρικών δεδομένων· οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2 δεν αφορούν διενέργεια αστυνομικής καταγραφής.
- 16 Επιπλέον, το άρθρο 51 του ZZLD δεν μπορεί από μόνο του να αποτελέσει τη βάση για τη νομιμοποίηση της επεξεργασίας γενετικών και βιομετρικών δεδομένων. Τούτο συμβαίνει διότι, κατά τη διάταξη αυτή, η επεξεργασία είναι νόμιμη μόνον αν την επιτρέπει το εθνικό δίκαιο ή το δίκαιο της Ένωσης.
- 17 Όσον αφορά το ζήτημα της νομιμότητας της επεξεργασίας αυτής κατά το εθνικό δίκαιο, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να σταθμίσει τα άρθρα 25a και 68 του ZMVR. Προς τούτο, οφείλει πρώτα να καθορίσει το ακριβές περιεχόμενο του άρθρου 25a του ZMVR και, ειδικότερα, αν μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν μεταφέρει

στο εσωτερικό δίκαιο τον κανονισμό 2016/679, όπως ρητώς αναφέρεται, αλλά την οδηγία 2016/680, όπως θα έπρεπε να συμβαίνει.

- 18 Πρέπει αναμφισβήτητα να δοθεί καταφατική απάντηση στο ερώτημα αν η νομιμότητα της επεξεργασίας αυτής έχει προβλεφθεί από το δίκαιο της Ένωσης, υπό το πρίσμα της διατάξεως του άρθρου 10 της οδηγίας 2016/680· εντούτοις, η διάταξη αυτή δεν έχει άμεσο αποτέλεσμα, αλλά πρέπει να μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο. Για τον λόγο αυτόν τίθεται πάλι το ερώτημα αν μπορεί να θεωρηθεί ότι αυτή έχει μεταφερθεί εγκύρως στο εσωτερικό δίκαιο με τα άρθρα 25, παράγραφος 3, και 25a του ZMVR.
- 19 Επομένως, το αιτούν δικαστήριο πρέπει να λάβει διευκρινίσεις από το Δικαστήριο ως προς τη νομική ισχύ αυτής της εσφαλμένης αναφοράς σε πράξη της Ένωσης από εθνικό νόμο περί μεταφοράς. Με άλλα λόγια, μπορεί η περιλαμβανόμενη στον εθνικό νόμο μνεία του άρθρου 9 του κανονισμού 2016/679, το οποίο δεν έχει εφαρμογή όσον αφορά την αστυνομική καταγραφή και απαγορεύει την επεξεργασία γενετικών και βιομετρικών δεδομένων για σκοπούς ποινικής διώξεως, να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η επεξεργασία αυτή είναι, παρά ταύτα, νόμιμη στο μέτρο που άλλη νομοθετική πράξη του δικαίου της Ένωσης, ήτοι το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680, επιτρέπει σαφώς μια τέτοια επεξεργασία μολονότι η διάταξη αυτή δεν μνημονεύεται στο εθνικό δίκαιο;
- 20 Πρέπει να συνεκτιμηθεί το γεγονός ότι το άρθρο 10 της οδηγίας στερείται αμέσου αποτελέσματος στο μέτρο που αφορά φυσικά πρόσωπα. Η διάταξη αυτή πρέπει να μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο. Μπορεί να θεωρηθεί ότι πραγματοποιήθηκε η αναγκαία μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο σε περίπτωση που η εθνική νομοθεσία παραπέμπει στο άρθρο 9 του κανονισμού 2016/679 και όχι στο άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680;
- 21 Επισημαίνεται ότι ο Βούλγαρος νομοθέτης έχει αναμφίβολα τη βούληση να συμμορφωθεί προς το δίκαιο της Ένωσης. Υπό το πρίσμα αυτό υφίσταται ακούσιο σφάλμα. Από πλευράς περιεχομένου, η διατύπωση της διατάξεως που μεταφέρεται στην εσωτερική έννομη τάξη αντιστοιχεί στο άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680 (ή θα έπρεπε τουλάχιστον να αντιστοιχεί σε αυτό, ζήτημα που αποτελεί αντικείμενο του τρίτου και του τέταρτου ερωτήματος) έστω και αν δεν γίνεται ρητή αναφορά του άρθρου αυτού. Λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου της διατάξεως και ανεξαρτήτως της παραπομπής στο άρθρο 9 του κανονισμού 2016/679, μπορεί παρά ταύτα να θεωρηθεί ότι το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680 έχει μεταφερθεί αποτελεσματικά στο εσωτερικό δίκαιο;

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 22 Το δεύτερο ερώτημα συνδέεται στενά με το πρώτο ερώτημα. Με άλλα λόγια, ακόμη και αν το εθνικό δικαστήριο, μετά τις διευκρινίσεις του Δικαστηρίου επί του πρώτου ερωτήματος, πραγματοποιήσει τέτοια ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 3, και του άρθρου 25a του ZMVR, ώστε να υπάρχει αποτελεσματική μεταφορά του άρθρου 10 της οδηγίας 2016/680 ή έγκυρη εθνική νομική βάση για

την επεξεργασία γενετικών και βιομετρικών δεδομένων, τίθεται το ερώτημα αν η ερμηνεία αυτή πληροί την απαίτηση του άρθρου 10, στοιχείο α', της οδηγίας 2016/680, να επιτρέπεται η επεξεργασία αυτή από το κράτος μέλος.

- 23 Σύμφωνα με το άρθρο 3, σημείο 1, της οδηγίας 2016/680, τα δεδομένα που αφορούν τη φυσική και γενετική ταυτότητα συγκεκριμένου φυσικού προσώπου αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Σύμφωνα με το άρθρο 3, σημείο 2, της οδηγίας 2016/680, ως επεξεργασία νοείται και η συλλογή δεδομένων. Επομένως, η λήψη φωτογραφιών, δακτυλικού αποτυπώματος και δείγματος για τη δημιουργία προφίλ DNA συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φυσικού προσώπου.
- 24 Το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680 καθιερώνει ιδιαίτερη προστασία για μια κατηγορία δεδομένων που αποκτήθηκαν με τη λήψη φωτογραφιών, δακτυλικού αποτυπώματος και δείγματος για τη δημιουργία προφίλ DNA, ήτοι των «γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων». Η ιδιαίτερη αυτή προστασία έχει ορισμένες διαστάσεις, μία από τις οποίες είναι, βάσει του στοιχείου α', ότι η επεξεργασία πρέπει να επιτρέπεται «από το δίκαιο [...] των κρατών μελών».
- 25 Η ίδια η φύση της επεξεργασίας ιδιαίτερος ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως αυτή που προβλέπεται στο άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680, συνιστά επέμβαση στη νομική κατάσταση φυσικού προσώπου, ήτοι προσβολή της ακεραιότητάς του σύμφωνα με το άρθρο 3 του Χάρτη. Ως εκ τούτου, η υποχρεωτική λήψη φωτογραφιών, δακτυλικού αποτυπώματος και δείγματος DNA αντιβαίνει στο άρθρο 3 του Χάρτη. Το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προστατεύεται από το άρθρο 8 του Χάρτη. Τα δικαιώματα αυτά, τα οποία κατοχυρώνονται στο άρθρο 3 και στο άρθρο 8 του Χάρτη, μπορούν να περιοριστούν μόνον υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 52 του Χάρτη (αιτιολογική σκέψη 104 της οδηγίας 2016/680), εφόσον τηρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Η πρώτη εξ αυτών είναι ότι ο περιορισμός πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο.
- 26 Επομένως, τόσο το άρθρο 10, στοιχείο α', της οδηγίας 2016/680 όσο και το άρθρο 52 του Χάρτη απαιτούν η λήψη των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων να προβλέπεται από τον νόμο. Ως νόμος νοείται ισχύουσα εθνική νομοθεσία η οποία έχει διατυπωθεί με σαφήνεια. Τίθεται το ζήτημα αν η απαίτηση αυτή πληρούται σε περίπτωση που υπάρχει αντίφαση μεταξύ του άρθρου 25a του ZMVR το οποίο, κατά το μέτρο που παραπέμπει στο άρθρο 9 του κανονισμού 2016/679, απαγορεύει, εκ πρώτης όψεως, τη λήψη βιομετρικών και γενετικών δεδομένων και του άρθρου 68 του ZMVR το οποίο επιτρέπει σαφώς τη λήψη βιομετρικών και γενετικών δεδομένων.
- 27 Από την πτυχή αυτή, ακόμη και αν το αιτούν δικαστήριο κρίνει στο πλαίσιο διορθωτικής ερμηνείας ότι η αντίφαση στο εθνικό δίκαιο μπορεί να αρθεί εάν συναχθεί το συμπέρασμα ότι το εθνικό δίκαιο επιτρέπει την επεξεργασία βιομετρικών και γενετικών δεδομένων για τους σκοπούς της αστυνομικής καταγραφής, εντούτοις αυτό ουδόλως μεταβάλλει το γεγονός ότι το συμπέρασμα

αυτό δεν απορρέει από σαφή και μη αμφίσημη νομική διάταξη, αλλά από περίπλοκη διορθωτική ερμηνεία στην οποία το αιτούν δικαστήριο καταλήγει με την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως. Είναι αυτή η αοριστία του εθνικού δικαίου σύμφωνη με την απαίτηση του άρθρου 52 του Χάρτη, κατά την οποία ο περιορισμός των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 3 και 8 του Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο;

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 28 Κατά το άρθρο 6, στοιχείο α΄, της οδηγίας 2016/680, προς τον σκοπό της καταπολέμησης της εγκληματικότητας, μπορεί να πραγματοποιηθεί επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προσώπων για τα οποία υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι έχουν διαπράξει ποινικό αδίκημα. Στην αιτιολογική σκέψη 31, τρίτη περίοδος, αναφέρεται ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν πρόσωπα για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι έχουν διαπράξει ποινικό αδίκημα, αλλά δεν έχουν καταδικαστεί, δεν πρέπει να εμποδίζει την εφαρμογή του τεκμηρίου αθωότητας. Κατά συνέπεια, πρέπει να εφαρμοστεί το άρθρο 48 του Χάρτη, κατά το οποίο κάθε διωκόμενος ή κατηγορούμενος τεκμαίρεται ότι είναι αθώος μέχρι αποδείξεως της ενοχής του.
- 29 Ταυτόχρονα, ο εθνικός νόμος, ήτοι το άρθρο 68 του ZMVR, δεν προβλέπει ότι ο δικαστής ελέγχει, με οιονδήποτε τρόπο, αν υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι διαπράχθηκε ποινικό αδίκημα. Αντιθέτως, αρκεί ο εισαγγελέας ή κάθε άλλη αρχή που ασκεί την ποινική δίωξη να έχει απαγγείλει επισήμως κατηγορία κατά του συγκεκριμένου προσώπου.
- 30 Συναφώς, η εθνική νομοθεσία περί απαγγελίας επίσημης κατηγορίας, ήτοι το άρθρο 219, παράγραφος 1, του ΝPK, διευκρινίζει ότι είναι απαραίτητο να συγκεντρωθούν «επαρκείς αποδείξεις της ενοχής συγκεκριμένου προσώπου». Δεν είναι βέβαιο ότι το κριτήριο των «επαρκών αποδείξεων» του άρθρου 219, παράγραφος 1, του ΝPK είναι σύμφωνο με το κριτήριο του να «υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι [το συγκεκριμένο πρόσωπο] διέπραξ[ε] [...] ποινικό αδίκημα», περί του οποίου γίνεται λόγος στο άρθρο 6, στοιχείο α΄, της οδηγίας 2016/680. Αντιθέτως, πρέπει να θεωρηθεί ότι για την επεξεργασία των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων πρέπει να υπάρχουν ισχυρότερα αποδεικτικά στοιχεία από εκείνα που απαιτούνται προκειμένου να κατηγορηθεί επισήμως το πρόσωπο στο μέτρο που η απαγγελία κατηγορίας αποσκοπεί στην ενημέρωση του προσώπου για τις υποψίες που το βαρύνουν, παρέχοντάς του τη δυνατότητα να αμυνθεί.
- 31 Ομοίως, δυνάμει του άρθρου 68 του ZMVR, μόνον ο εισαγγελέας (ή η ανακριτική αρχή- ανακριτής, ασκών ανακριτικά καθήκοντα αστυνομικός) μπορεί να αξιολογήσει αν υφίστανται στην πραγματικότητα οι αποδείξεις («επαρκείς αποδείξεις» κατά την έννοια του άρθρου 219 του ΝPK και «σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι διέπραξαν [...] ποινικό αδίκημα» κατά την έννοια του άρθρου 6, στοιχείο α΄, της οδηγίας 2016/680). Το δικαστήριο δεν έχει αυτή τη δυνατότητα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 68 του ZMVR, αρκεί να διαπιστώσει ότι το

συγκεκριμένο πρόσωπο κατηγορείται για αυτεπαγγέλτως διωκόμενο εκ προθέσεως τελεσθέν ποινικό αδίκημα. Το δικαστήριο δεν έχει εξουσία να εκτιμήσει αν υπάρχουν (επαρκείς ή πειστικές) αποδείξεις προς στήριξη της κατηγορίας αυτής· δεν έχει επίσης στην πράξη τη δυνατότητα να κάνει την εκτίμηση αυτή, δεδομένου ότι δεν έχει ουσιαστικά πρόσβαση στη δικογραφία, αλλά έλαβε απλώς φωτοτυπία της πράξης επίσημης απαγγελίας κατηγορίας κατά του συγκεκριμένου προσώπου και δήλωση με την οποία το πρόσωπο αυτό αρνείται τη συλλογή δεδομένων.

- 32 Εναπόκειται στο δικαστήριο να διατάξει την υποχρεωτική διεξαγωγή των πράξεων αυτών αφού βεβαιωθεί ότι το ως άνω πρόσωπο κατηγορείται για αυτεπαγγέλτως διωκόμενο εκ προθέσεως τελεσθέν ποινικό αδίκημα και ότι αρνήθηκε να παράσχει εκουσίως βιομετρικά και γενετικά δεδομένα (να φωτογραφηθεί, να δώσει δακτυλικό αποτύπωμα και δείγμα DNA).
- 33 Τούτο εγείρει το ζήτημα αν, δυνάμει του άρθρου 219, παράγραφος 1, του ΝPK, το εθνικό πρότυπο όσον αφορά τις «επαρκείς αποδείξεις», ανταποκρίνεται στο πρότυπο του άρθρου 6, στοιχείο α΄, της οδηγίας 2016/680, ήτοι να υπάρχουν «σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι [το συγκεκριμένο πρόσωπο] διέπραξ[ε] [...] ποινικό αδίκημα».
- 34 Τούτο εγείρει επίσης το ζήτημα αν το αιτούν δικαστήριο, σε περίπτωση που αποφανθεί επί της αιτήσεως δυνάμει του άρθρου 68, παράγραφος 5, του ΝPK, συμμορφώνεται προς τα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη. Με άλλα λόγια, τίθεται το ζήτημα αν το πρόσωπο που αρνήθηκε να παράσχει εκουσίως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (λήψη φωτογραφιών, δακτυλικού αποτυπώματος και δείγματος DNA) θα τύχει της προστασίας που απαιτεί το άρθρο 47 του Χάρτη, η οποία εκφράζεται με την παροχή δικαιώματος πραγματικής προσφυγής· επίσης, τίθεται το ερώτημα αν εξακολουθεί να ισχύει ο σεβασμός του τεκμηρίου αθωότητας που προβλέπεται στο άρθρο 48 του Χάρτη. Τα ερωτήματα αυτά υποβάλλονται στο μέτρο που το δικαστήριο δεν έχει στη διάθεσή του τη δικογραφία και δεν μπορεί να προβεί σε εκτίμηση σχετικά με την ύπαρξη «επαρκών αποδείξεων», κατά την έννοια του άρθρου 219 του ΝPK, ή σχετικά με το αν συντρέχουν ως προς το πρόσωπο αυτό «σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι διέπραξ[ε] [...] ποινικό αδίκημα», κατά την έννοια του άρθρου 6, στοιχείο α΄, της οδηγίας 2016/680.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

- 35 Δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, της οδηγίας 2016/680, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς. Το άρθρο 8, παράγραφος 2, διευκρινίζει ότι το δίκαιο του κράτους μέλους πρέπει να αναφέρει τόσο τους στόχους όσο και τους σκοπούς της επεξεργασίας. Στην αιτιολογική σκέψη 26, έκτη περίοδος, αναφέρεται ότι οι συγκεκριμένοι σκοποί της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να είναι σαφείς, νόμιμοι και προσδιορισμένοι κατά τον χρόνο συλλογής των δεδομένων.

- 36 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2016/680 ορίζουν ότι η συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν πρέπει να υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο. Σε αντίστοιχη κατεύθυνση κινείται η αιτιολογική σκέψη 26, όγδοη και ένατη περίοδος. Όσον αφορά ειδικότερα τα βιομετρικά και γενετικά δεδομένα, το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680 ορίζει ότι η επεξεργασία των δεδομένων αυτών επιτρέπεται μόνο όταν είναι «απολύτως αναγκαί[α]».
- 37 Από τις διατάξεις αυτές μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το εθνικό δίκαιο επιβάλλει να τηρείται η απαίτηση συγκεκριμένης αξιολογήσεως πριν τη συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων μέσω της λήψης φωτογραφιών, δακτυλικού αποτυπώματος και δείγματος DNA. Η αξιολόγηση αυτή πρέπει να αφορά τόσο το ζήτημα αν πρέπει να πραγματοποιηθεί η συλλογή όσο και αν πρέπει να αφορά το σύνολο των πράξεων αυτών. Συγχρόνως, η αστυνομική καταγραφή δυνάμει του άρθρου 68 του ZMVR εφαρμόζεται υποχρεωτικά σε όλα τα πρόσωπα που κατηγορούνται για αυτεπαγγέλτως διωκόμενο εκ προθέσεως τελεσθέν ποινικό αδίκημα και ισχύουν επίσης και οι τρεις τρόποι συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ήτοι η λήψη φωτογραφιών, δακτυλικού αποτυπώματος και δείγματος DNA.
- 38 Αναφέρονται μόνον οι γενικοί σκοποί της επεξεργασίας αυτής, ήτοι η δραστηριότητα άντλησης πληροφοριών (άρθρα 18, παράγραφος 1, και 20, παράγραφος 1, του ZMVR), με σκοπό την εκτέλεση των δραστηριοτήτων του Υπουργείου Εσωτερικών (άρθρο 25, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 6), συμπεριλαμβανομένης της προστασίας της εθνικής ασφάλειας, της καταπολέμησης της εγκληματικότητας και της προστασίας της δημοσίας τάξεως. Δεν απαιτείται εκ του νόμου η ύπαρξη συγκεκριμένης ανάγκης συλλογής βιομετρικών και γενετικών δεδομένων. Δεν απαιτείται εκ του νόμου να αξιολογείται αν απαιτείται να συλλέγονται όλα τα δεδομένα αυτά ή αν αρκεί μέρος αυτών.
- 39 Από το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680 μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η λήψη των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων πρέπει να αποτελεί εξαίρεση και να επιτρέπεται κατόπιν ορθής αιτιολογήσεως της αναγκαιότητας, στον βαθμό που ορίζεται σε αυτήν ότι πρέπει να είναι «απολύτως αναγκαί[α]». Συγχρόνως, κατά την εθνική νομοθεσία, η συλλογή των δεδομένων αυτών είναι ο γενικός κανόνας που εφαρμόζεται σε όλους όσους κατηγορούνται για αυτεπαγγέλτως διωκόμενο εκ προθέσεως τελεσθέν ποινικό αδίκημα.
- 40 Επομένως, τίθεται το ζήτημα αν η προϋπόθεση αυτή, ήτοι να έχει απαγγελθεί κατηγορία για αυτεπαγγέλτως διωκόμενο εκ προθέσεως τελεσθέν ποινικό αδίκημα, αρκεί για να θεωρηθεί ότι πληρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 10, του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχεία α' και γ', καθώς και του άρθρου 8, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2016/680.